

Nowy Model Rynku Gazu

system, który łączy

1. Umożliwienie nowym podmiotom wejścia na rynek gazu.
2. Umożliwienie handlu gazem w oderwaniu od fizycznej lokalizacji w sieci w węźle wymiany handlowej (w punkcie wirtualnym) w tym poprzez giełdę.
3. Rozerwanie fizycznych punktów wejścia i wyjścia tzn. umożliwienie transportu gazu od fizycznych punktów wejścia do punktu wirtualnego i od punktu wirtualnego do fizycznych punktów wyjścia.
4. Rozliczenie pomiędzy uczestnikami rynku różnic ilości gazu wprowadzonego do sieci i odebranego z sieci tzn. niezbilansowania handlowego.
5. Rozliczenie z uczestnikami rynku kosztów ponoszonych przez OSP w celu bilansowania fizycznego w związku z zawarciem transakcji kupna/sprzedaży w oderwaniu od fizycznych uwarunkowań pracy sieci.
6. Uproszczenie zasad korzystania z systemu OSP/OSM/OSD/PLNG

1. Produkt dostępny w punkcie wirtualnym (WWH).
2. Zmiana zasad bilansowania.
3. Narzędzia do bilansowania operatorskiego.
4. One Stop Shop – ułatwienie w zakresie nabywania usług na połączeniu infrastruktury OSM/OSD/PLNG.
5. Wprowadzanie nowych typów umów m.in. umów ramowych, o bilansowanie.
6. Wprowadzenie aukcji przepustowości.
7. Zmiana sprzedawcy w zakresie umów sprzedaży gazu oraz na poziomie transportu gazu (OSP/OSD).

1. Produktem punktu wirtualnego jest paliwo gazowe w sieci przesyłowej.
2. Produktem oferowanym w punkcie wirtualnym będzie paliwo gazowe - gaz wysokometanowy grupy E.
3. Obrotem w punkcie wirtualnym nie będzie objęty gaz zaazotowany (grupy Lw).
4. Obrotem nie będzie objęty gaz w zamkniętych enklawach (np. rejon Białegostoku – bez połączenia z systemem).
5. Produkt oferowany na punkcie wirtualnym nie będzie produktem połączonym, składającym się z paliwa gazowego i przepustowości.

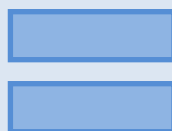
1. Zasada - umowa sprzedaży zawarta na giełdzie lub w punkcie wirtualnym jest ważna, skuteczna pomiędzy stronami, które ją zawarły i podlega realizacji.
2. W przypadku braku możliwości fizycznej realizacji umowy OSP realizuje umowy z wykorzystaniem narzędzi służących do bilansowania.
3. Podmiot, który doprowadzi do sytuacji niezbilansowania uiszcza opłaty z tytułu niezbilansowania oparte na mechanizmach rynkowych związanych z kosztami bilansowania poniesionymi przez operatora.

1. W pierwszym etapie proponujemy płaski profil dobowy z wyprzedzeniem dobowym.
2. W kolejnym etapie wprowadzenie produktów o zróżnicowanym profilu dobowym oraz umożliwienie handlu w trakcie danej doby gazowej – zgłoszenia do OSP z 2 godzinnym wyprzedzeniem (analogicznie jak renominacje w obecnym systemie).
3. Jednostką handlową (minimalną) będzie 1 MWh.
4. Nominacje na WE/WY z giełdy składane są do OSP przez giełdę poprzez podanie „saldo” dla danego ZUP na WE i WY.
5. Nominacje dla WWH/Giełdy będą składane w tych samych cyklach jakie obecnie są przewidziane dla ZUP, rozważana jest rezygnacja z nominacji tygodniowych.

Bilans ZUP₁

Wszystkie punkty wejścia:

1. Importowe
2. Magazyny
3. Źródła
4. Giełda/Punkt Wirtualny

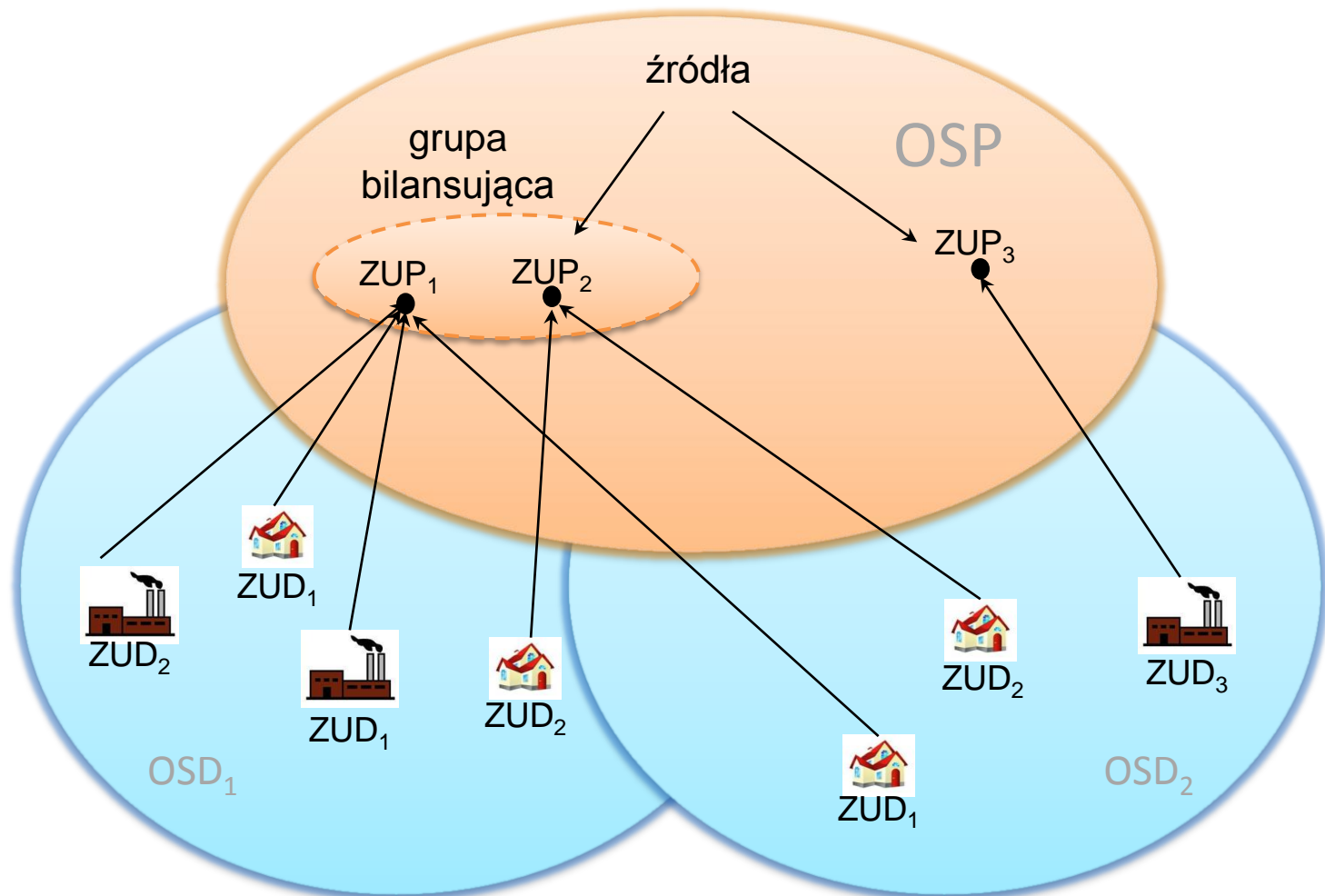

Wszystkie punkty wyjścia:

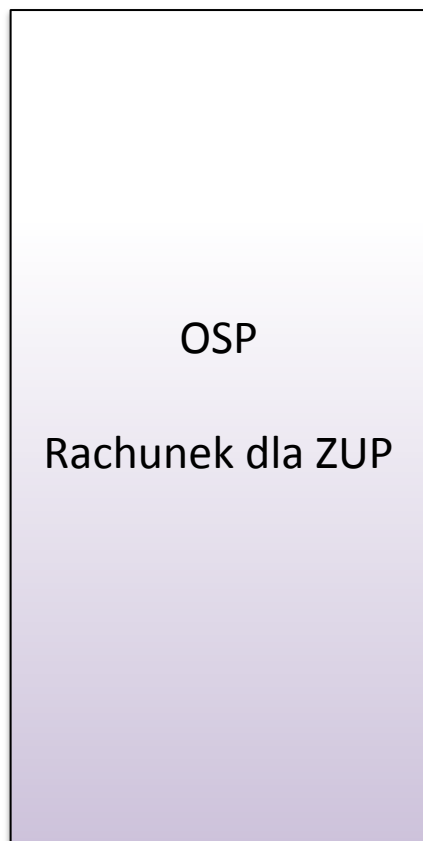
1. Odbiorcy końcowi przyłączeni do systemu OSP
2. Odbiorcy końcowi przyłączeni do systemu OSD
3. Magazyny
4. Giełda/Punkt Wirtualny

1. Bilansowane są wszystkie punkty wejścia i punkty wyjścia danego ZUP (spółki obrotu/grupy bilansującej).
2. Bilans jest ustalany dla każdej doby.
3. Rozliczenie po każdej dobie bez tolerancji odchylenia.

1. Bilans danego ZUP ustalany jest w oparciu o alokacje ilości gazu.
2. Realizacja = nominacja, dla punktów:
 - wejścia z UE, gdzie są prowadzone konta „OBA”;
 - wirtualnych/giełda;
 - na połączeniu z OSM, konto „OBA” z OSM.
3. Realizacja w oparciu o pomiar i procedurę alokacji:
 - punkt wejścia z krajów z poza UE;
 - odbiorcy końcowi przyłączeni do systemu OSP;
 - odbiorcy końcowi przyłączeni do systemu OSD:
 - punkty WR – pomiar ;
 - punkty WS – alokacja proporcjonalna do pomiaru w punktach na połączeniu OSP/OSD.

Informacje o dokonanej alokacji

OSP:

- Punkty wejścia
- Magazyny (PWE/PWY)
- Punkt wirtualny (PWE/PWY)

OSD:

- Każdy OSD dla obszaru swojego działania przekazuje informacje o sumarycznym poborze gazu przez każdego uczestnika rynku bilansującego lub grupy bilansującej

Odbiorca końcowy przyłączony do systemu OSP:

- Dokonuje podziału ilości zmiennych na każdego ze swoich dostawców (ZUP)

Dostęp do magazynu

1. Możliwość faktycznego zarządzania pojemnościami magazynowymi wykorzystywanymi przez OSP poprzez sterowanie strumieniami gazu ziemnego zatłaczanego lub odbieranego z instalacji magazynowej
2. Utworzenie kont bilansujących (pomiędzy OSP i OSM) w punktach połączenia PMG z systemem przesyłowym, w celu zapewnienia większej elastyczności i uniknięcia konieczności uruchamiania magazynów na krótkie okresy czasu. Rozwiązanie to pozwoli na zminimalizowanie ograniczeń technicznych świadczonych usług magazynowania z jednoczesną możliwością zwiększenia ich elastyczności, zgodnie z potrzebami klientów i systemu.

Usługi systemowe

1. Zapewnienie narzędzi pozwalających na wymuszenie dostaw gazu, w tym prawo do skorzystania przez operatora z elastyczności kontraktów posiadanych przez dotychczasowego sprzedawcę gazu oraz zapasów zgromadzonych w PMG. W początkowym etapie PGNiG S.A. powinien być zobowiązany do świadczenia takich usług na rzecz operatora
2. Zapewnienie elastycznych kontraktów zakupu gazu dla operatora; dostaw pewnych minimalnych ilości gazu przez podstawowe wejścia do systemu.

Prawo gazowe

1. Operatorzy, udostępniają operatorowi systemu przesyłowego część systemu magazynowania służącą operatorowi systemu przesyłowego dla realizacji jego zadań. (Art. 5 ust. 3 PG)
2. Operator systemu przesyłowego (...) zarządza strumieniami gazu ziemnego zatłaczanymi i odbieranymi z systemu magazynowego oraz częścią systemu magazynowego służącą operatorowi systemu przesyłowego dla realizacji jego zadań. (Art. 54¹ ust. 1 pkt. 1 PG)
3. OBA - Operator systemu magazynowania oraz operator systemu regazyfikacji zawierają z operatorem systemu przesyłowego **porozumienie w sprawie sposobu zarządzania przez operatora systemu przesyłowego kontem operatorskim** określającym ilość gazu ziemnego, jaka może być wzajemnie przekazywana pomiędzy operatorami w celu wyrównania różnic pomiędzy ilościami określonymi w zgłoszeniu zapotrzebowania a ilościami faktycznie przekazanymi do systemu gazowego, zasady wyrównywania salda konta operatorskiego oraz zasady rozliczenia z tytułu przekazanego lub odebranego gazu ziemnego z końcem obowiązywania porozumienia. (Art. 54¹ ust. 2 PG)

Operator:

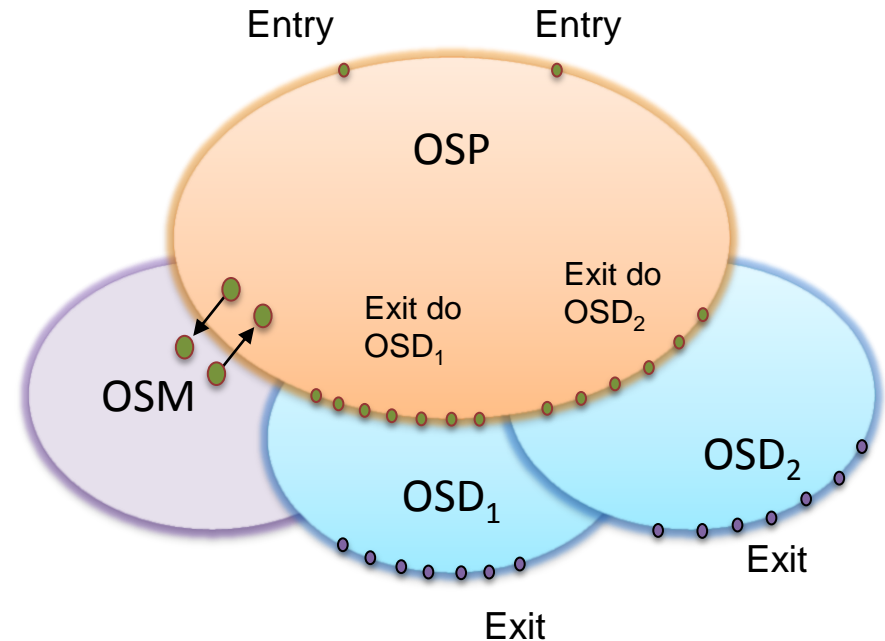
- nabywa od użytkowników systemu, sprzedawców i odbiorców **usługi systemowe** niezbędne do prawidłowego funkcjonowania systemu przesyłowego; (Art. 54¹ ust. 1 pkt. 2 PG)
- zarządza zdolnościami na połączeniach z innymi systemami gazowymi; (Art. 54¹ ust. 1 pkt. 3 PG)
- (...) określa poziom rezerwy mocy i ilości gazu ziemnego jaką powinni zapewnić użytkownicy systemu korzystający z punktów wejścia na połączeniach z systemami gazowymi innych państw na potrzeby równoważenia bieżącego zapotrzebowania na gaz ziemny z dostawami gazu ziemnego. (Art. 54¹ ust. 1 pkt. 4 PG)

Prawo gazowe

1. Sprzedawcy wprowadzający gaz ziemny do systemu gazowego są zobowiązani do składania operatorowi systemu przesyłowego **ofert usług systemowych** za cenę równą kosztom ich świadczenia (Art. 54¹ ust. 4 PG)
2. Przedsiębiorstwa gazownicze dostarczające gaz ziemny z systemów gazowych innych państw (...) jest obowiązane do:
 - 2) zapewnienia usług systemowych, w tym utrzymywania **rezerw mocy** oraz możliwości **zakupu gazu ziemnego**, w zakresie i w sposób określony w instrukcji i umowie zawartej z operatorem systemu przesyłowego;
 - 3) współpracy z operatorem systemu przesyłowego, w szczególności do (...) wykonywania poleceń OSP, na zasadach i warunkach określonych w ustawie, instrukcji i umowie zawartej z operatorem systemu przesyłowego. (Art. 54¹ ust. 6 PG)

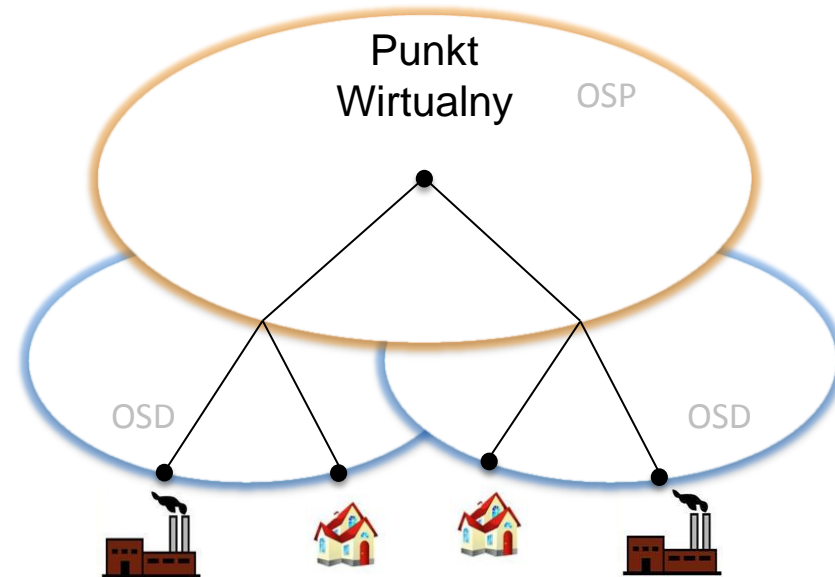
Jeżeli operator systemu przesyłowego nie będzie mógł pozyskać usług systemowych (...) może wystąpić z wnioskiem do Prezesa URE o ustalenie warunków niezbędnego zakresu usług, w tym cen za ich świadczenie. (Art. 54¹ ust. 5 PG)

1. Zgodnie z Prawem energetycznym, za rozwój infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i magazynowej odpowiedzialni są operatorzy – odpowiednio OSP, OSD, OSM.

2. Umowy o przyłączenie systemów OSP i OSD lub OSP i OSM zawierane są pomiędzy operatorami.
3. OSD i OSM określają wielkość zapotrzebowania na przepustowość połączeń międzysystemowych.

W celu ułatwienia handlu w punkcie wirtualnym oraz transportu gazu z punktu wirtualnego do miejsc odbioru przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, proponujemy, aby:

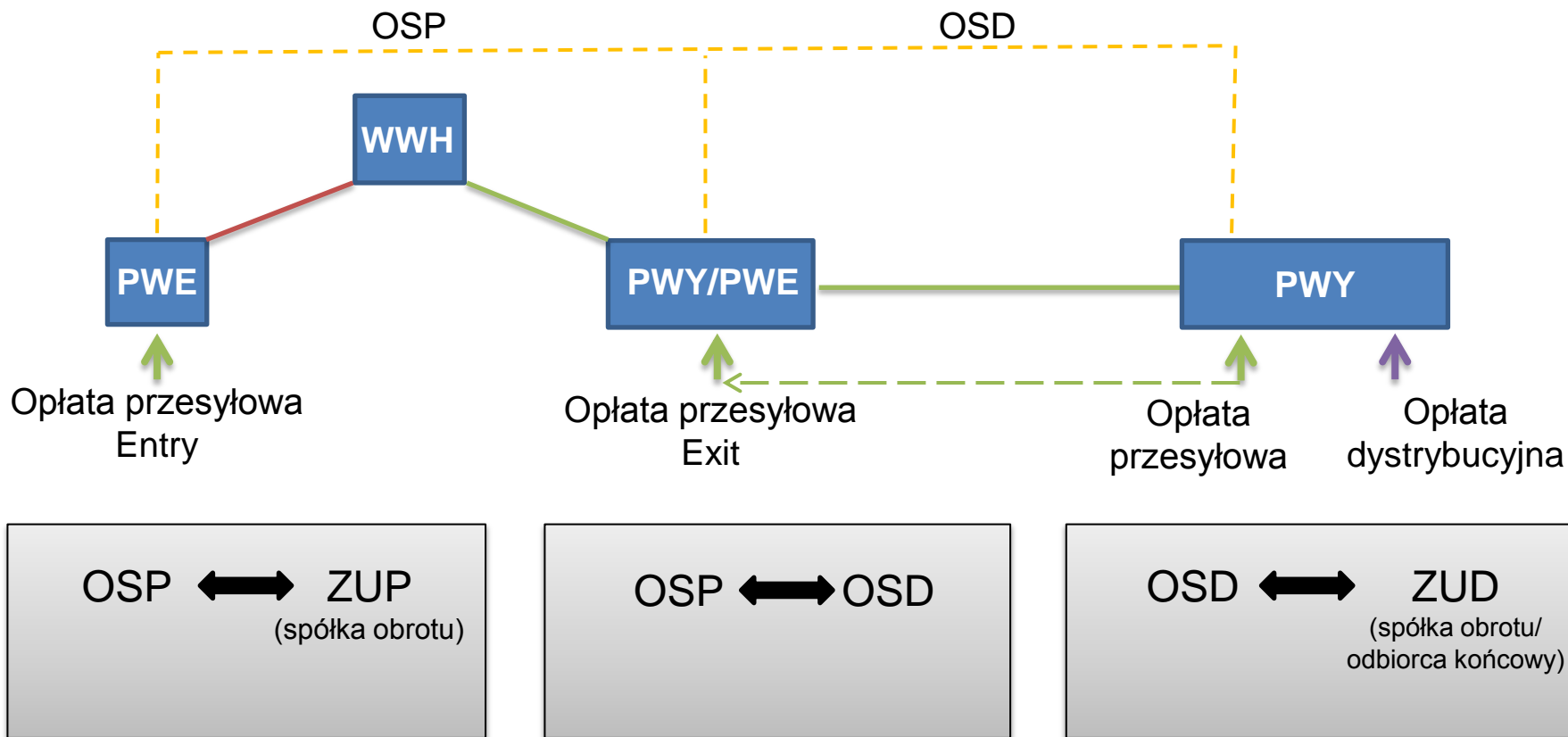
- odbiorca końcowy (lub spółka obrotu działająca w jego imieniu) zawiera z OSD umowę o korzystanie z przepustowości (mocy umownych) w punkcie wyjścia, w ramach której ma zapewnioną przepustowość od punktu wirtualnego poprzez połączenie OSP/OSD.

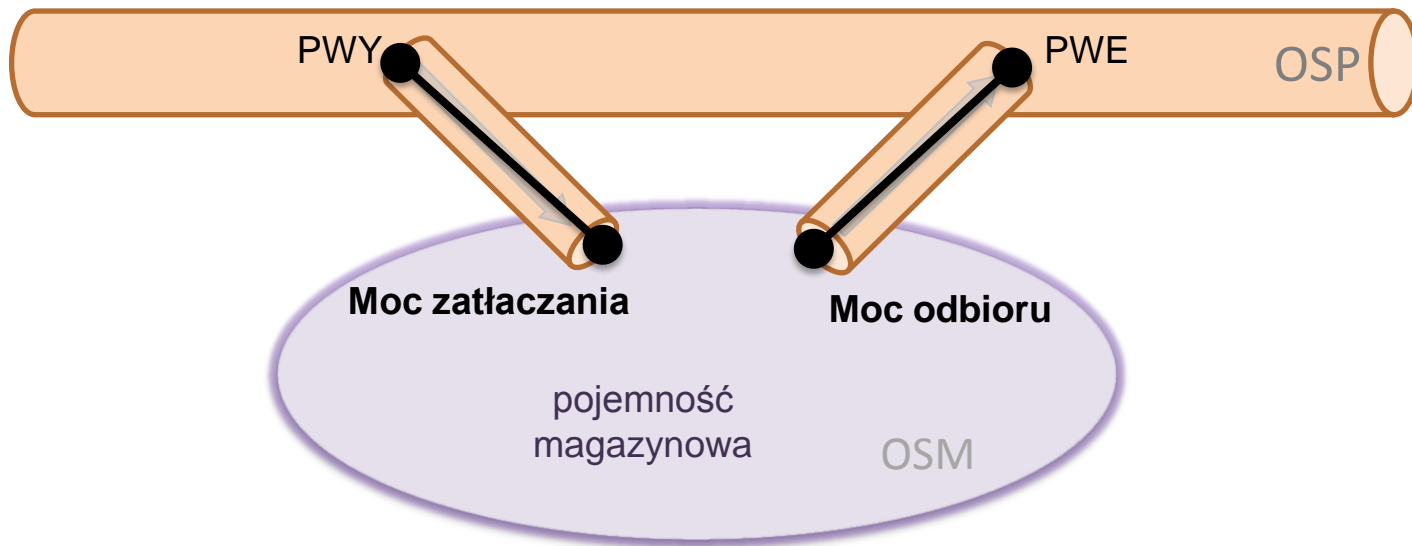
- Odbiorca końcowy lub spółka obrotu działająca w imieniu odbiorcy końcowego uiszcza do OSD opłatę za przepustowość Exit w systemie OSD oraz Exit w systemie OSP.
- Ścieżka transportu gazu do odbiorcy końcowego będzie ustalana pomiędzy OSD i OSP. OSD będzie rezerwował u OSP moce umowne (przepustowość) na połączeniach obu systemów.
- Ustalenie zapotrzebowania uczestników rynku (tj. wszystkich jego odbiorców końcowych) oraz alokacja ilości gazu odebranego przez niego, nastąpi dla całego obszaru działania danego OSD.

Prawo gazowe, art. 4 ust. 1:

(...) Operator systemu dystrybucyjnego oferuje w miejscu odbioru gazu ziemnego usługi powiązane obejmujące zdolność techniczną systemu dystrybucyjnego oraz systemu przesyłowego (punktów wyjścia) na połączeniu obu sieci.

One-stop shop - OSD

1. Obecnie, uczestnik rynku w celu skorzystania z usługi magazynowania musi:
 - zawrzeć umowę przesyłową i zarezerwować moce umowne w punkcie wyjścia i w punkcie wejścia z OSP;
 - zawrzeć umowę o magazynowanie określając moc zatlaczania i moc odbioru.

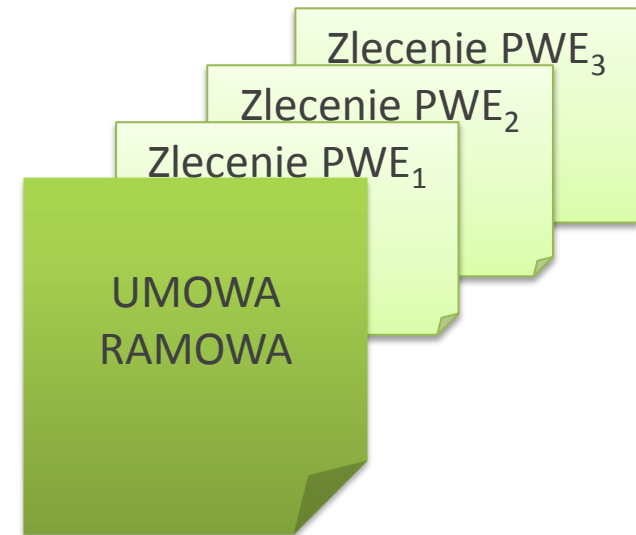
2. Brak pewności, że zdolność w PWY/PWE u OSP i zdolność u OSM będą takie same.
3. OSP proponuje, aby OSM, który poprzez umowę przyłączeniową określa przepustowość PWY i PWE do magazynów, zamawiał przepustowość na połączeniu obu systemów i udostępniał ją w ramach usługi magazynowania.

Prawo gazowe, art. 5 ust. 1:

(...) OSM oferuje usługi powiązane obejmujące zdolność instalacji magazynowej i systemu przesyłowego (punktów wejścia i wyjścia) w miejscu ich połączenia.

1. Wszystkie umowy przesyłowe będą miały charakter umowy ramowej określającej:

- strony umowy;
- dopuszczalny limit zobowiązań.

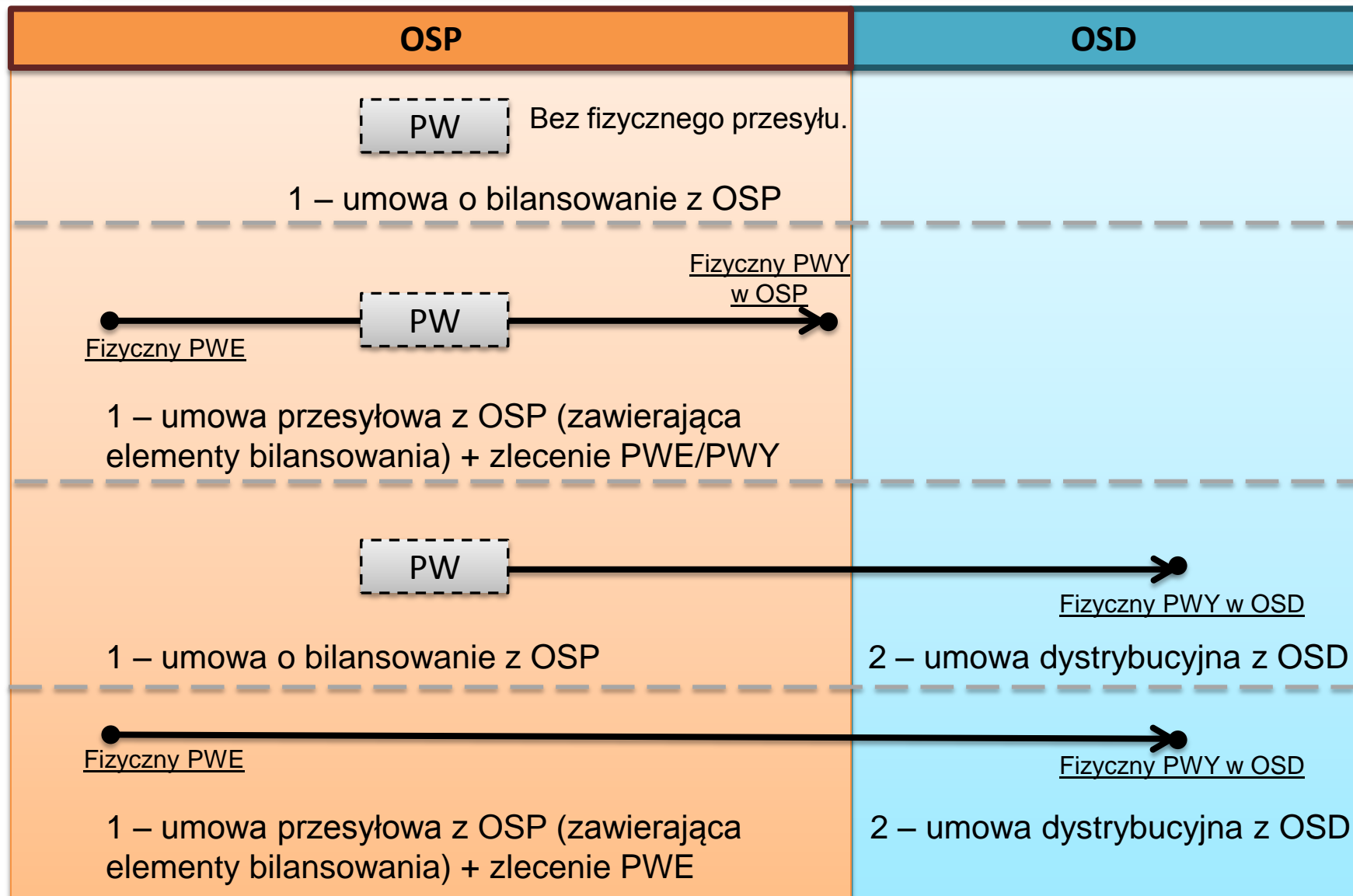

2. Do każdej umowy ramowej będą składane osobne zamówienia dotyczące poszczególnych punktów wejścia lub punktów wyjścia.

3. W każdym zamówieniu zostanie określony:

- punkt wejścia/wyjścia,
- czas trwania zlecenia dla danego punktu,
- rodzaj przepustowości – ciągła/przerywana.

Nowe typy umów

Rozporządzenie (WE) nr 715/2009

Art. 12

(...) Operatorzy systemów przesyłowych promują opracowywanie rozwiązań operacyjnych w celu zapewnienia optymalnego zarządzania siecią, a także wspierają rozwój giełd energii, skoordynowaną alokację zdolności transgranicznych poprzez niedyskryminacyjne rozwiązania rynkowe, w należyty sposób uwzględniając specyficzne zalety **aukcji typu implicit dla alokacji krótkoterminowych** oraz integracji mechanizmów bilansowania.(...)

Art. 13

(...) Państwa członkowskie mogą zdecydować, że taryfy można ustalać także z wykorzystaniem mechanizmów rynkowych **takich jak aukcje** pod warunkiem, że mechanizmy te, i wynikające z nich dochody, są zatwierdzone przez organ regulacyjny.

Mechanizmy przydziału przepustowości w IRiESP

I. Alokacja w punktach wejścia:

1. Open Season - nowobudowane punkty
2. Aukcje – 10% przepustowości
3. Pro-rata – 90% przepustowości

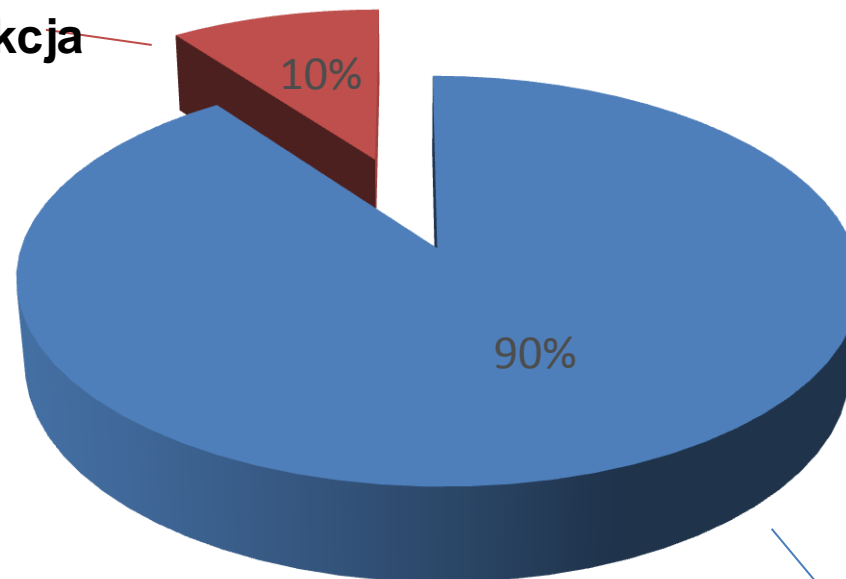
II. Alokacja w punktach wyjścia:

1. First Come First Served
2. Pro-rata – w przypadku występowania ograniczeń technicznych

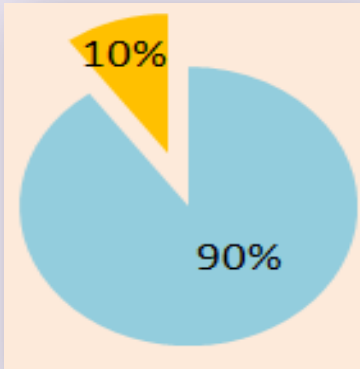
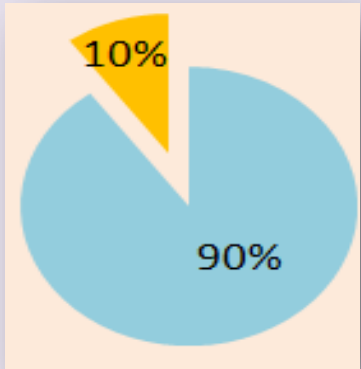
Czas obowiązywania umów w IRiESP

Umowy na okres
jednego roku - **Aukcja**

Umowy długoterminowe
(maksymalnie na 4 lata) –
Pro-Rata

Alokacja przepustowości

Umowy	Polska	UE
krótkoterminowe	1. umowy na okres do 1 roku 2. produkty roczne, kwartalne, miesięczne (10%)	1. umowy na okres do 1 roku, 2. produkty kwartalne, miesięczne (min.10%)
długoterminowe	1. umowy na okres od 1 roku do 4 lat, 2. produkty roczne (90%)	1. umowy od 1 roku do 15 lat, 2. produkty roczne (maks.90%)
		

1. W celu rozwijania konkurencji na rynku wewnętrznym gazu, należy umożliwić dużym odbiorcom niebędącym gospodarstwami domowymi **wybór ich dostawców**, jak również podpisanie umów z kilkoma dostawcami w celu zabezpieczenia ich potrzeb w zakresie gazu. **Odbiorców tych należy chronić przed klauzulami wyłączności, które mają na celu wyeliminowanie konkurencyjnych lub uzupełniających ofert.**
(Dyrektywa 2009/73 pkt. 17 Preambuły)
2. (...) Państwa Członkowskie zapewniają uprawnionym odbiorcom rzeczywistą możliwość łatwej zmiany dostawcy.
(Dyrektywa 2009/73 art. 3 ust. 3)
3. Państwa Członkowskie zapewniają aby w przypadku gdy odbiorca chce zmienić dostawcę, przestrzegając przy tym warunków umowy, dany operator (dani operatorzy) dokonywał (dokonywali) tej zmiany w terminie 3 tygodni.
(Dyrektywa 2009/73 art. 3 ust. 6)

Etapy w procesie zmiany sprzedawcy:

1. Odbiorca zawiera umowę sprzedaży z nowym sprzedawcą;
2. Odbiorca wypowiada umowę sprzedaży dotychczasowemu sprzedawcy;
3. Nowy sprzedawca informuje dotychczasowego sprzedawcę i OSP lub OSD o dniu rozpoczęcia przez niego sprzedaży paliw gazowych;
4. Zawarcie umowy przesyłu lub dystrybucji przez nowego sprzedawcę;
5. Rozwiązanie umowy przesyłowej lub dystrybucyjnej z dotychczasowym sprzedawcą;
6. OSP lub OSD dokonuje odczytu wskazań układu pomiarowego w celu dokonania rozliczeń odbiorcy z dotychczasowym sprzedawcą;
7. OSP lub OSD niezwłocznie przekazuje dane pomiarowe dotychczasowemu i nowemu sprzedawcy.

Zasada Plecaka

1. Odbiorca przyłączony do sieci jest dysponentem przepustowości w tym punkcie. „Przepustowość punktu idzie za odbiorcą”.
2. Zasada ta została wyrażona w pkt. 6.12 cz. I IRiESP i pkt. 16 IRiESD.
3. Zawarcie umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji z nowym sprzedawcą/odbiorcą, powoduje automatyczne rozwiązanie umowy z dotychczasowym ZUP (ZUD) w tym punkcie.
4. „W przypadku dokonania przez odbiorcę zmiany sprzedawcy, dotychczasowy sprzedawca zwalnia zdolność systemu gazowego w punkcie wyjścia, wykorzystywaną na rzecz tego odbiorcy. Umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji z dotychczasowym sprzedawcą ulega rozwiązaniu w części dotyczącej zdolności wykorzystywanej przez odbiorcę zmieniającego sprzedawcę z dniem rozwiązania umowy kompleksowej.” – Projekt PG.

W celu wdrożenia nowego modelu rynku konieczne są:

1. Działania po stronie OSP:

- Przygotowanie projektu IRiESP zawierającego proponowane rozwiązania.
- Konsultacje projektu IRiESP z uczestnikami rynku.
- Zatwierdzenie projektu IRiESP przez Prezesa URE.

2. Działania po stronie OSD:

- Przygotowanie projektu IRiESD zawierającego proponowane rozwiązania.
- Konsultacje projektu IRiESD z uczestnikami rynku.
- Zatwierdzenie projektu IRiESD przez Prezesa URE.

3. Działania po stronie Towarowej Giełdy Energii:

- Przygotowanie regulaminu TGE i zatwierdzenie go przez KNF.

Zmiany prawne:

1. Wprowadzenie ustawy Prawo gazowe w celu zapewnienia OSP narzędzi do bilansowania oraz utworzenie nowego modelu rynku;
2. Zmiana ustawy Prawo Zamówień Publicznych pozwalających na zakup paliwa gazowego na operatora, w tym bilansowania systemu, bez stosowania trybów PZP analogicznie do Art. 138a;
3. Zmiana rozporządzenia taryfowego – rozliczanie w jednostkach energii;
4. Zmiana rozporządzenia systemowego – wprowadzenie Punktu Wirtualnego.

Dziękuję za uwagę

system, który łączy

